

Ks. Wojciech OSIAŁ

WIZJA WSPÓŁCZESNEJ KATECHEZY W NAUCZANIU PAPIEŻA FRANCISZKA

Treść: 1. Apel o „misyjne nawrócenie” w duszpasterstwie Kościoła. 2. Natura i treści katechezy 3. Metodyka katechezy ewangelizacyjnej

Słowa kluczowe: katecheza, kerygmat, mistagogia, nowa ewangelizacja

Keywords: Catechesis, kerygma, Mistagogy, New evangelization.

W dyskusjach nad współczesnymi wyzwaniami pastoralnymi pojawia się często temat katechezy. Twierdzi się, że w czasach nowej ewangelizacji Kościół potrzebuje solidnej, mądrej i skutecznej katechezy. Oczekuje się, że będzie ona docierać z Ewangelią do zagubionych w wierze, natomiast tym, którzy pozostają wierni, da umocnienie w wierze obliczu zagrożeń płynących z kulturowych przemian dzisiejszego świata. Z pewnością są to oczekiwania jak najbardziej uzasadnione, które ze swej strony zmuszają do poszukiwań.

W refleksji katechetycznej i pastoralnej nie brakuje różnorodnych wizji takiej katechezy. O katechezie dyskutowano między innymi na niedawnym XIII Zwyczajnym Zgromadzeniu Ogólnym Synodu Biskupów, które było poświęcone nowej ewangelizacji i miało miejsce w Rzymie w dniach od 7 do 28 października 2012 roku¹.

Pośród wszystkich refleksji na szczególną uwagę zasługuje nauczanie papieża Franciszka. Wynika to przynajmniej z dwóch powodów. Po pierwsze mamy tutaj do czynienia z nauczaniem Piotra, który kieruje Kościołem i wyznacza kierunki jego misji. Po drugie, Franciszek porusza kilka kwestii, które jakkolwiek mogą być już znane, to jednak pozostają wciąż ważne dla ewangelizacyjnej odnowy dzisiejszej katechezy. Jesteśmy świadkami coraz liczniejszych i zarazem w pełni uzasadnionych apeli o podejmowanie nowej ewangelizacji. Słychać je w różnych środowiskach, począwszy od Stolicy Apostolskiej aż po najmniejsze parafie i wspólnoty wiernych. Nie bez znaczenia jest wspomniany Synod poświęcony właśnie nowej ewangelizacji czy też jeszcze nie tak dawne powołanie przez papieża Benedykta XVI w 2010 roku Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangeli-

---

¹ Zob. Synod Biskupów, XIII Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne, *Nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej*, *Lineamenta* n. 14; *Instrumentum laboris* n. 101-104; *Propositiones* n. 9, 11, 28-29, 37-38, 49 (w całości 23 przywołania tematu katechezy). Zob. też. C. BISSOLI, "Nuova evangelizzazione e catechesi. Alla luce delle Proposizioni sinodali", *Catechesi* 82(2012-2013) nr 4, 60-71.

zacji². Nie sposób też nie zauważyć zmiany w zarządzaniu katechezą na poziomie Kościoła powszechnego. Papież Benedykt XVI Listem apostolskim motu proprio *Fides per doctrinam* z dnia 16 stycznia 2013 roku przeniósł kompetencje zarządzania katechezą z Kongregacji do Spraw Duchowieństwa do Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji³. Jest to bardzo wymowny znak dla refleksji pastoralno-katechetycznej.

W nauczaniu Franciszka można odnaleźć kilka wypowiedzi poświęconych bezpośrednio katechezie. Są one na tyle obszerne, że pozwalają nakreślić ogólną wizję papieskiej katechezy. Głównym źródłem poszukiwań jest posynodalna adhortacja papieża Franciszka *Evangelii gaudium* z dnia 24 listopada 2013, poświęcona głoszeniu Ewangelii w dzisiejszym świecie⁴. Dokument ten porusza ważny temat ewangelizacji w naszych czasach, w tym również katechezy. Innymi źródłami refleksji są różnorodne papieskie przemówienia i homilie, wśród których należy wyróżnić przemówienie z 27 września 2013 roku skierowane do katechetów podczas Międzynarodowego Kongresu Katechetycznego w Rzymie w ramach obchodów Roku Wiary⁵.

Celem podejmowanej refleksji jest przywołanie kilku najważniejszych zagadnień, które mogą inspirować w odnowie dzisiejszej katechezy. Zostaną one omówione w trzech punktach. Na początku zostanie zarysowany ewangelizacyjny kontekst odnowy katechezy podkreślający potrzebę „misyjnego nawrócenia” duszpasterstwa i wyjścia ku ludziom nie praktykującym i niewierzącym. Następnie, w drugiej części, będą omówione cechy katechezy (głoszenie kerygmatu, chrystocentryzm, mistagogia, *via pulchritudinis*, formacja moralna, zagadnienia społeczne), w trzecim zaś i zarazem ostatnim punkcie, przywoła się niektóre wskazania odnośnie postawy katechety i metodyki jego nauczania.

---

² Zob. W. OSIAŁ, "Wezwanie Benedykta XVI do nowej ewangelizacji w świetle Listu Apostolskiego „Motu proprio” *Ubicumque et semper* ustanawiającego Papieską Radę ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji", WST 24/1/2011, 277-290. W Polsce powstał Zespół do spraw Nowej Ewangelizacji na mocy decyzji Konferencji Episkopatu Polski podjętej na 356 Zebraniu Plenarnym w dniach 14-16 października 2011 roku. Inicjatywy tego rodzaju powstają również na szczeblu diecezjalnym, czego przykładem może być utworzenie Wydziału do spraw Nowej Ewangelizacji w Kurii Diecezjalnej w Tarnowie. Zob. http://system.ekai.pl/kair/?screen=depesza&_scr_depesza_id_depeszy=497700 (25 IX 2014). Temat nowej ewangelizacji doczekał się wielu refleksji i opracowań. Wśród ostatnich można przywołać między innymi następujące: Zob. *Nowa ewangelizacja. Impulsy do ożywienia wiary*, red. G. AUGUSTIN, Żąbki 2012; *Nowa ewangelizacja w nowej katechezie*, red. P. MAKOSA, Rzeszów 2013; Cz. PARZYSZEK, *Znaczenie nowej ewangelizacji dla odnowy współczesnego świata*, Żąbki 2012; F. PLACIDA, *La catechesi missionaria e la nova evangelizzazione nell'Europa post-cristiana*, Assisi 2013; J. H. PRADO FLORES, *Nowi ewangelizatorzy dla Nowej Ewangelizacji*, Poznań 2013.

³ Zob. <http://www.annusfidei.va/content/novaevangelizatio/it/segreteria/FidesPerDoctrinam.html> (8 IX 2014).

⁴ Zob. FRANCISZEK, Adhortacja *Evangelii gaudium*, 24 XI 2013 (dalej cyt. EG).

⁵ Zob. FRANCISZEK, "Potrzebujemy dobrych katechetów. Przemówienie papieża Franciszka do uczestników Międzynarodowego Kongresu Katechetycznego. Rzym, 26-28 września 2013", *Katecheta* 57(2013) nr 11, 4-6.

1. Apel o „misyjne nawrócenie” w duszpasterstwie Kościoła

Papieska wizja katechezy wpisuje się w kontekst misyjnej czy ewangelizacyjnej odnowy całego duszpasterstwa Kościoła. W adhortacji *Evangelii gaudium* Franciszek pisze: „Marzę o «opcji misyjnej», zdolnej przemienić wszystko...”⁶. Bardzo znaczący jest tutaj cały drugi rozdział tego dokumentu zatytułowany „Duszpasterstwo w nawróceniu”⁷. Według papieża duszpasterstwo musi stać się bardziej misyjne, otwarte, ekspansywne⁸. Należy wyjść do człowieka, który przeżywa trudności w wierze. Jakkolwiek papież stwierdza, że adresatami nowej ewangelizacji są wszyscy ludzie, zarówno ci wierzący jak i niewierzący, to jednak mocno podkreśla potrzebę szczególnego zwrócenia się ku tym, którzy przeżywają życiowe próby i kryzysy wiary, przestali mieć łączność z Kościołem bądź też nie poznali jeszcze Chrystusa⁹.

Odnowa misyjna winna polegać na przemianie struktur Kościoła na każdym poziomie, poczynwszy od parafii, poprzez diecezje i biskupów aż po papieństwo¹⁰. Struktury duszpasterstwa wymagają nawrócenia duszpasterskiego. Konieczna jest do tego śmiałość i kreatywność¹¹.

W odnowie duszpasterstwa należy zmienić dotychczasowy stan rzeczy¹². Należy zrezygnować „z wygodnego kryterium duszpasterskiego, że «zawsze się tak robiło»”¹³. Kościół według Franciszka potrzebuje „wyjścia z własnej wygody i zdobycia się na odwagę, by dotrzeć na wszystkie peryferia świata potrzebujące światła Ewangelii”¹⁴. Jakże wymowne są dalsze słowa papieża: „Wolę raczej Kościół poturbowany, poraniony i brudny, bo wyszedł na ulice, niż Kościół chory z powodu zamknięcia się i wygody z przywiązania do własnego bezpieczeństwa. Nie chcę Kościoła troszczącego się o to, by stanowić centrum, który w końcu zamyka się w gąszczu obsesji i procedur”¹⁵. Według adhortacji *Evangelii gaudium* „jeśli coś ma wywoływać święte oburzenie, niepokoić i przyprawiać o wyrzuty sumienia, to niech będzie to fakt, że tylu naszych braci żyje pozbawionych siły, światła i pociechy z przyjaźni z Jezusem Chrystusem, bez przygarniającej ich wspólnoty wiary,

---

⁶ EG 33.

⁷ Zob. EG 25-33.

⁸ Zob. EG 25.

⁹ Warto w tym miejscu przywołać również inne i zarazem bardzo aktualne słowa św. Jana Pawła II z adhortacji *Ecclesia in Europa*, w której stwierdza się, że dzisiaj „zachodzi potrzeba nowego głoszenia Ewangelii — również tym, którzy są już ochrzczeni. Wielu współczesnych Europejczyków sądzi, że wie, co to jest chrześcijaństwo, ale w rzeczywistości go nie zna. Często nawet podstawy i najbardziej zasadnicze pojęcia chrześcijaństwa nie są już znane. Wielu ochrzczonych żyje tak, jakby Chrystus nie istniał”. JAN PAWEŁ II, Adhortacja apostolska *Ecclesia in Europa*, 28 VI 2003, 47.

¹⁰ Zob. EG 28-32.

¹¹ Zob. EG 33.

¹² Zob. EG 27.

¹³ EG 33.

¹⁴ EG 20.

¹⁵ EG 49.

bez perspektywy sensu i życia”¹⁶. Podczas niedawnej trzydniowej międzynarodowej konferencji w Rzymie na temat planowania duszpasterskiego w świetle wskazań adhortacji *Evangelii gaudium* papież powtórzył tę myśl i porównał misję Kościoła do szpitala połowego leczącego rany ludzkie. Należy wyjść z zamknięcia, otworzyć się na problemy ludzi i być pośród nich. Według papieża „grozi nam, że się przestraszymy, zamkniemy się w sobie w postawie lęku i obrony. I stąd bierze się również pokusa samowystarczalności i klerykalizmu, ograniczenia wiary do reguł i instrukcji, tak jak to czynili uczeni w Piśmie i faryzeusze w czasach Jezusa. Wszystko będzie dla nas jasne, uporządkowane, ale lud wierzących i poszukujących nadal będzie głodny i spragniony Boga”¹⁷.

Jednak Franciszek wyraźnie przestrzega, że to ewangelizacyjne wyjście nie może polegać na mnożeniu inicjatyw, które często są dalekie od prawdziwej ewangelizacji. Poucza nas słowami: „Nie idźmy za głosem syren, które nawołują, by z duszpasterstwa uczynić konwulsyjną serię inicjatyw, bez sięgnięcia do istoty ewangelizacji. Niekiedy wydaje się, że bardziej nam zależy na mnożeniu zajęć niż na byciu otwartym na innych i trosce o ich relację z Bogiem. Duszpasterstwo, któremu brakuje tej troski, staje się jałowe”¹⁸.

Omawiana konieczność duszpasterskiego nawrócenia pojawia się także w wielu współczesnych refleksjach pastoralnych i katechetycznych. W przypadku papieża Franciszka, pochodzącego z Ameryki Łacińskiej, warto zwrócić uwagę na konferencję Rady Biskupów Ameryki Łacińskiej w Santo Domingo w 1992 roku¹⁹. To właśnie podczas tej konferencji pojawiło się pojęcie nawrócenia duszpasterskiego. Warto przywołać też dokument konferencji biskupów z Aparecidy w 2007 roku, w którego przygotowaniu był mocno zaangażowany nie kto inny jak właśnie kardynał Jorge Mario Bergolio. W dokumencie zapisano, że konieczne jest nawrócenie duszpasterskie polegające na przejściu od duszpasterstwa o charakterze konserwującym do działań o charakterze misyjnym²⁰.

2. Natura i treści katechezy

Misyjne nawrócenie duszpasterstwa nadaje katechezie silnie ewangelizacyjny charakter. To ewangelizacyjne nastawienie stanowi charakterystyczny rys Franciszkowej katechezy. Wszystkie cechy papieskiej katechezy odzwierciedlają w mniejszym lub w większym stopniu ten ewangelizacyjny priorytet Kościoła. Katecheza Franciszka rodzi się wewnątrz procesu ewangelizacji, który kształtuje jej naturę i

---

¹⁶ EG 49.

¹⁷ *Discorso del Santo Padre Francesco ai partecipanti all'Incontro promosso dal Pontificio Consiglio per la promozione della nuova evangelizzazione*, http://w2.vatican.va/content/francesco/it/speeches/2014/september/documents/papa-francesco_20140919_nuova-evangelizzazione.html (21 IX 2014).

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Zob. *I documenti di Santo Domingo. Vangelo e cultura della vita*, red. A. PALMESE, P.S. VANZAN, Torino: Leumann 1993, 30.

²⁰ Zob. EG 25.

podstawowe zadania. Odnowa katechezy zakłada centralność Słowa Bożego. Wynika to z faktu, że jeśli źródłem całej ewangelizacji jest Słowo Boże, to winno ono również radykalnie ubogacać i katechezę²¹.

2.1. Centralne miejsce *kerygmy*

Ewangelizacyjna optyka katechezy nakazuje umieścić na pierwszym miejscu kerygmat. Jak poucza adhortacja *Evangelii gaudium* przede wszystkim należy głosić kerygmat, pierwsze i najważniejsze orędzie wiary, które brzmi: „Jezus Chrystus cię kocha, dał swoje życie, aby cię zbawić, a teraz jest żywy u twego boku codziennie, aby cię oświecić, umocnić i wyzwolić”²². Franciszek uwrażliwia jednak na właściwe rozumienie tego pierwszego miejsca *kerygmy*. To pierwszeństwo należy rozumieć w sensie jakościowym, to znaczy, nie wystarczy umieścić kerygmat jedynie na początku katechezy a potem nauczać innych treści, ale trzeba do kerygmatu stale powracać, rozważać go na różne sposoby, nieustannie głosić w różnych formach i na wszystkich etapach katechezy²³. Nie wolno też uważać, że są inne ważniejsze treści, które pozwalają zrezygnować z kerygmatu. Wobec takiego rodzaju myślenia Franciszek zdecydowanie odpowiada, że „nie ma nic bardziej solidnego, bardziej głębszego, bardziej pewnego, bardziej treściwego i bardziej mądrego od przepowiadania początkowego. Cała formacja chrześcijańska jest przede wszystkim pogłębieniem *kerygmy*, która coraz bardziej i doskonalej się ukonkretnia i nigdy nie przestaje rzucać światła na pracę katechetyczną oraz pozwala odpowiednio zrozumieć znaczenie jakiegokolwiek tematu poruszanego w katechezie. Jest to orędzie odpowiadające na żarliwe pragnienie nieskończoności, które drzemie w każdym ludzkim sercu”²⁴.

Wskazanie na pierwszeństwo kerygmatu jest ważnym pouczeniem dla dzisiejszej katechezy. W obliczu ewangelizacyjnych wyzwań *kerygma* musi stanowić fundament katechetycznego nauczania²⁵. Dzisiejszy katechizowany pragnie słyszeć najpierw miłość Boga, przepowiadaną z radością i z zachowaniem własnej wolności. Postawy narzucania nauki, niekiedy z groźbami czy stosowaniem kary, nie powinny mieć miejsca.

---

²¹ Zob. EG 174-175. To bogactwo myśli Kościoła na temat roli Słowa Bożego zostało ostatnio szeroko omówione przez Benedykta XVI w adhortacji *Verbum Domini*. Zob. Z. MAREK, "Katecheza inspirowana adhortacją *Verbum Domini*", *Katecheta* 55(2011) nr 2, 3-8.

²² EG 164.

²³ Zob. EG 164.

²⁴ EG 165.

²⁵ Zagadnienie głoszenia kerygmatu nie jest obce katechezie polskiej. Wiele ciekawych refleksji na temat katechezy kerygmatycznej i jej recepcji w Polsce można znaleźć w niedawnym numerze *Studiów katechetycznych* poświęconych tematowi *Kerygma. Biblia. Katecheza*. Zob. *Studia katechetyczne*, t. 8, red. R. Czekalski, Warszawa 2012.

2.2. Chrystocentryzm katechezy

Głoszony kerygmat stawia w centrum osobę Chrystusa, dlatego też według Franciszka katecheza musi prowadzić do głębokiej relacji z Chrystusem. Łączność z Chrystusem jest fundamentem katechezy. Ten chrystocentryczny wymiar katechezy należy uznać za niezwykle ważny w papieskiej wizji katechezy. Jest on widoczny w wielu wypowiedziach papieża. Franciszek przywołuje w adhortacji *Evangelii gaudium* słowa swojego poprzednika Benedykta XVI i poucza, że chrześcijaństwo nie jest ideologią, ale spotkaniem z Chrystusem. Przedmiotem wiary jest osoba Syna Bożego, który dla zbawienia ludzi stał się człowiekiem. Niezwykle wymowne są papieskie słowa: „Niezmordowanie będę powtarzał słowa Benedykta XVI, wprowadzające nas w serce Ewangelii: «U początku bycia chrześcijaninem nie ma decyzji etycznej czy jakiejś wielkiej idei, jest natomiast spotkanie z wydarzeniem, z Osobą, która nadaje życiu nową perspektywę, a tym samym decydujące ukierunkowanie»”²⁶.

Te same prawdy przypomniał Franciszek polskim biskupom podczas wizyty *ad limina Apostolorum* w dniu 7 lutego 2014 roku. Warto przywołać fragment na temat katechezy: „wiem, że w Polsce uczestniczy w niej większość uczniów w szkołach. Osiągają oni dobrą znajomość prawd wiary. Jednakże religia chrześcijańska nie jest abstrakcyjną wiedzą, ale egzystencjalną znajomością Chrystusa, osobistą relacją z Bogiem, który jest miłością. Być może trzeba położyć większy nacisk na kształtowanie wiary przeżywanej jako relacja, w której doświadcza się radości bycia kochanym i zdolnym do kochania”²⁷.

2.3. Inicjacyjna funkcja katechezy

Podkreślany przez Franciszka kerygmatyczny i chrystocentryczny charakter katechezy prowadzi do głębszego spojrzenia na rzeczywistość wtajemniczenia chrześcijańskiego, szczególnie w jego wymiarze mistagogicznym²⁸. Papież zwraca uwagę na dwie rzeczy: po pierwsze nakazuje zauważyć progresywność formacji. Formacja wtajemniczenia jest drogą, w której człowiek, tak jak uczono w starożytności, chrześcijaninem nie rodzi się, lecz się nim staje (Tertulian). Konieczna jest w tym procesie wspólnota, która pomaga i daje świadectwo wiary. Druga kwestia sygnalizuje potrzebę dowartościowania liturgicznych znaków inicjacji chrześcijańskiej. Chodzi tutaj o wprowadzenie w liturgię i wyjaśnianie jej znaków i symboli, które pozostają wciąż dla wielu mało zrozumiałe²⁹.

---

²⁶ EG 7.

²⁷ http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/speeches/2014/february/documents/papa-francesco_20140207_ad-limina-polonia.html (8 IX 2014).

²⁸ EG 166.

²⁹ Według J. Bagrowicza przeważający procent naszych wiernych nie wie co sprawujemy w obrzędach liturgicznych. Zob. J. BAGROWICZ, "Czy wiemy, co sprawujemy? Z dyskusji o analfabetyzmie religijnym", *Katecheta* 57(2013) nr 7-8, 90.

Trzeba zauważyć, że dzisiejsza katecheza poszukuje dróg odnowy w tym zakresie inicjacji chrześcijańskiej. Akcentuje się potrzebę odnowy inicjacyjno-katechumenalnej katechezy, proponuje się katechezę mistagogiczną, wskazuje się na pierwszorzędną rolę kerygmatu i Słowa Bożego, uwypukla się znaczenie liturgii i świadectwa życia wspólnoty według przykazania miłości³⁰. Jakkolwiek pojawiają się konkretne programy pastoralne i katechetyczne, to jednak według papieża droga odnowy mistagogicznej winna być szerzej realizowana w praktyce katechetycznej. Franciszek stwierdza, że „wiele podręczników i programów nie uwzględniło jeszcze konieczności odnowy mistagogicznej”³¹.

Wydaje się, że w tym wymiarze wizja papieskiej katechezy staje się bardzo bliska katechezie z pierwszych wieków chrześcijaństwa. To wyraźny sygnał, aby w odnowie katechezy szukać inspiracji w ewangelizacyjnym doświadczeniu Kościoła pierwszych wieków³². Zachowując oczywiście różnice pomiędzy starożytnością a czasami współczesnymi, należy stwierdzić, że katecheza okresu katechumenatu zawiera w sobie wiele cech i metod, które są wciąż aktualne. Dokumenty pouczają, że starożytny katechumenat jest źródłem i modelem wszelkiej katechezy Kościoła³³.

2.4. *Via pulchritudinis* w katechezie

Wśród różnych metod ewangelizacyjnego oddziaływania Franciszek wskazuje na „drogę piękną” w katechezie. Stwierdza, że „wszystkie formy autentycznego piękna mogą być uznane za drogę prowadzącą do spotkania z Panem Jezusem”³⁴. Z pewnością jedną z takich form jest sztuka, ale według papieża trzeba poszukiwać nowych dróg doświadczania piękna, otwierać się też na te środki niekonwencjonalne, które niekiedy nie mając znaczenia dla ewangelizatorów, mogą natomiast okazać się szczególnie atrakcyjne dla innych³⁵.

Wydaje się, że za przykład takiej katechezy można uznać niedawną inicjatywę wystawy „Piękno chrześcijaństwa, arcydzieła florenckiej katedry i muzeów watykańskich”. Została ona otwarta w dniu 15 sierpnia 2014 roku w Korei Południowej z okazji wizyty Franciszka w tym kraju. Wystawiono wówczas ponad 50 włoskich

---

³⁰ Cennym cennym źródłem do refleksji nad wartością katechumenatu dla dzisiejszej katechezy są artykuły R. Murawskiego: "Katechumenalny wymiar katechezy", Cz. I. *Katecheta* 52(2008) nr 2, 4-15; Cz. II. *Katecheta* 52(2008) nr 3, 4-16; Cz. III. *Katecheta* 52(2008) nr 4, 4-16; Cz. IV. *Katecheta* 52(2008) nr 6, 3-11. Zob. też *Catechesi e iniziazione cristiana*, red. H. Derroite, Torino: Leumann 2006; J. GEVAERT, "Problemi attuali della catechesi", *Catechesi* 61(1992) nr 7, 8-16; A. OFFMAŃSKI, *Koncepcja katechezy o charakterze ewangelizacyjnym według zasad katechumenatu*, Szczecin 2010.

³¹ EG 166.

³² Bardzo ważne są słowa R. Murawskiego, że „nie można dzisiaj w sposób sensowny kształtować procesu wtajemniczenia chrześcijańskiego, zarówno dzieci, młodzieży, jak i dorosłych, bez odniesienia się do doświadczeń duszpasterskich Kościoła pierwszych wieków”. R. MURAWSKI, *Historia katechezy*. Cz. I. *Katecheza w pierwszych wiekach*, Warszawa 2011, 12-13.

³³ Zob. KONGREGACJA DS. DUCHOWIEŃSTWA, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, Poznań 1997, 90

³⁴ EG 167.

³⁵ Zob. EG 167.

arcydzieł, w tym prace Michała Anioła, Guida Reni, Guercina czy Donatellego. Za pośrednictwem średniowiecznych, renesansowych i barokowych arcydzieł włoskich ukazywano Koreańczykom główne elementy wiary katolickiej³⁶.

2.5. Formacja moralna: ukazywać piękno życia według Ewangelii

Nowość katechezy zaznacza się także w sposobie realizacji zadania formacji moralnej. Franciszek podkreśla, że trzeba bardziej koncentrować się na pozytywnym ukazywaniu piękna życia według Ewangelii i dobru, które z niego wynika, niż na słabościach ludzkich i działaniu zła. Jest to ważna wskazówka, gdyż tego rodzaju katecheza nie zawsze jest wystarczająco realizowana. Wielu katechetów, świadomie czy też nie, wybiera dzisiaj często negatywną drogę nauczania. Dużo częściej dostrzega się zło niż dobro, rysuje się obraz upadku moralności i religii. Podkreślanie zła i koncentrowanie się głównie na ukazywaniu jego niszczycielskiej mocy nie służy katechezie. Z wielką uwagą należy przyjąć i rozważać słowa Franciszka: „Dobrze, aby postrzegano nas nie jako specjalistów od diagnoz apokaliptycznych lub posępnych sędziów, z upodobaniem doszukujących się wszelkich niebezpieczeństw czy dewiacji, ale jako radosnych zwiastunów wzniosłych propozycji, strzegących dobra i piękna, jaśniejących w życiu wiernym Ewangelii”³⁷.

Świadectwo takiego pozytywnego spojrzenia odnajdujemy w katechezie samego Franciszka. Głoszenie radości i nadziei stanowi charakterystyczny rys jego nauczania. Jeszcze jako kardynał nauczał, aby „być posłańcami nadziei”³⁸. Podczas polskiej prezentacji adhortacji *Evangelii gaudium* arcybiskup Celestino Migliore, Nuncjusz Apostolski w Polsce, mówił o charakterystycznej w tym względzie papieskiej metodyce. Polega ona na tym, że zawsze na początku mówi się radośnie i pozytywnie, a dopiero potem przywołuje się opinie krytyczne na temat naszych czasów. Ubolewania na temat zła są dla papieża Franciszka „naruszeniem cierpliwości i praw wiernych, bo to czyni z nas ofiarę i nie pozwala zobaczyć prawdy. Blokuję spojrzenie samokrytyczne, uznanie naszej odpowiedzialności i naszych ograniczeń”³⁹.

2.6. Treści społeczne w katechezie

Katecheza wpisana w optykę ewangelizacji wymaga świadectwa wiary w stosunku do ubogich. To kolejny bardzo charakterystyczny rys papieskiego nauczania. Szczególna wrażliwość społeczna papieża Franciszka nie może nie mieć swojego

---

³⁶ Zob. Tytuły najważniejszych działów ekspozycji były następujące: Chrystus i twórczość, kapłaństwo i sakramenty, wspaniałość liturgii, harmonia nieba, prorocy i święci.
http://system.ekai.pl/kair/?screen=depeszadodruku&_scr_depesza_id_depeszy=495714 (8 IX 2014).

³⁷ EG 168.

³⁸ Zob. J. M. BERGOLOIO, PAPIEŻ FRANCISZEK, *Wymagania i pasja. O wychowaniu chrześcijańskim*, tłum. L. Wrona, Kraków 2013, 59-95.

³⁹ Zob. http://ekai.pl/wydarzenia/temat_dnia/x73704/polska-prezentacja-adhortacji-ewangelii-gaudium/ (8 IX 2014).

przełożenia na rzeczywistość katechezy. Katecheza musi dostrzegać problemy społeczne, gdyż wypływa to z konieczności dochowania wierności znaczeniu kerygmy i ewangelizacji⁴⁰. W adhortacji *Evangelii gaudium* czytamy, że „Kerygma posiada nieuchronnie treść społeczną: w samym sercu Ewangelii znajduje się życie wspólnotowe i zaangażowanie się na rzecz innych”⁴¹. Nieco dalej stwierdza się, że „nikt nie może od nas żądać, abyśmy spychali religię w tajemniczą przestrzeń wewnętrzną człowieka, bez żadnego jej wpływu na życie społeczne i narodowe, bez troski o kondycję instytucji społeczeństwa obywatelskiego, bez wypowiedania się na temat wydarzeń, które interesują obywateli” (...). „Autentyczna wiara – która nie jest nigdy wygodna ani indywidualistyczna – zawsze pociąga za sobą głębokie pragnienie zmiany świata”⁴². Jest to szeroki temat głoszenia Ewangelii w obliczu społecznych wyzwań dzisiejszego świata.

Niewątpliwie obecność treści z zakresu społecznej nauki Kościoła stanowi wyzwanie dla współczesnej katechetyki. W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych pojawiały się kierunki katechezy politycznej i katechezy wyzwolenia, które próbowały odpowiedzieć na ówczesne problemy społeczne. Z racji swoich nie zawsze ortodoksyjnych założeń i treści rodziły różnorodne opinie i kontrowersje⁴³. Być może dzisiaj konieczne jest poświęcenie zagadnieniom społecznym większej uwagi? Duże zaangażowanie papieża na tym polu ewangelizacji zmusza do uważnej refleksji.

3. Metodyka katechezy ewangelizacyjnej

Przywołany obraz papieskiej katechezy rodzi wyzwania pod adresem praktyki nauczania. Katecheza, która wchodzi na drogę misyjnego nawrócenia, wymaga odpowiednich metod i rozwiązań praktycznych. Nie wystarczy tylko mieć wizję katechezy, należy umieć ją realizować. Franciszek nie podaje szczegółowych zasad metodyki ewangelizacyjnej i katechetycznej. Jest to poniekąd zrozumiałe, gdyż trudno ich oczekiwać od papieskiego nauczania. Można jednak zauważyć kilka myśli, które zarysowują niektóre obszary czy kierunki poszukiwań.

4.1. Droga wspólnotowego i osobistego świadectwa wiary

W całości papieskiego nauczania bardzo mocno wybrzmiewa wołanie o świadectwo wiary zarówno ze strony całej wspólnoty Kościoła lokalnego jak i w życiu samego ewangelizatora. Chodzi przede wszystkim o potrzebę świadectwa miłości i jedności. Jest to wołanie o świadectwo braterskiej komunii, które ma moc pociąga-

---

⁴⁰ Zob. EG 176.

⁴¹ EG 177.

⁴² EG 183.

⁴³ Zob. E. ALBERICH, "Fede cristiana e scelte politiche", *Orientamenti pedagogici* 22(1975) nr 5, 847-864; J. GEVAERT, *La dimensione esperienziale della catechesi*, Torino: Leumann 1984, 36-40; T. PANUŚ, *Główne kierunki katechetyczne XX wieku*, Kraków 2001, 113-131.

nia i promieniowania. Pod jego wpływem ludzie zmieniają własne życie, gdyż widzą świadectwo wspólnot prawdziwie braterskich i pojednanych⁴⁴. Widać tutaj powrót do ewangelizacyjnej metody pierwotnego Kościoła. Kiedy ludzie widzą chrześcijan żyjących w miłości, zgodzie, radości, wówczas stawiają pytania dlaczego wyznawcy Chrystusa tak żyją?⁴⁵. Bardzo podobną myśl odnajdujemy w pięknej adhortacji o ewangelizacji *Evangelii nuntiandi*. Papież Paweł VI tak pisał prawie przed czterdziestu laty: „oto widzimy jakiegoś chrześcijanina albo grupę chrześcijan, którzy pośród społeczności ludzkiej, w której żyją, okazują, że umieją innych rozumieć, przyjąć, dzielić razem z innymi dołę i los życia, solidaryzują się ze wszystkimi, co zmirzają do pielęgnowania tego, co szlachetne i dobre (...). Za pomocą tego cichego świadectwa owi chrześcijanie podsuwają tym, co patrzą na ich życie, nieuniknione pytania: Dlaczego są takimi? dlaczego tak żyją, co albo kto ich do tego pobudza? dlaczego przebywają między nami? Takie świadectwo już jest wieszaniem Dobrej Nowiny, milczącym, ale bardzo mocnym i skutecznym. Już tutaj ma miejsce jakiś początek ewangelizacji”⁴⁶.

4.2. Głoszenie Ewangelii z radością

Papież mocno podkreśla konieczność nauczania z radością. Już w pierwszych słowach adhortacji *Evangelii gaudium* czytamy, że ewangelizacja powinna być naznaczona radością. Całe dwa pierwsze rozdziały dokumentu poświęca się zachęceniu do radosnego ewangelizowania. Odnajdujemy apel o to, abyśmy „nie pozwolili się okradać z misyjnego entuzjazmu” czy „z radości ewangelizacji”. Według papieża „istnieją chrześcijanie, którzy zdają się żyć Wielkim Postem bez Wielkanocy”⁴⁷. W innym miejscu Franciszek mówi, że dzisiaj „rozwija się psychologia grobu, która stopniowo zamienia chrześcijan w muzealne mumie. Rozczarowani rzeczywistością, Kościołem lub samymi sobą, przeżywają nieustanną pokusę przywiązania do słodkawego smutku bez nadziei, który opanowuje serce jako «najtęższy z eliksirów

⁴⁴ Zob. EG 99-100.

⁴⁵ Zob. http://system.ekai.pl/kair/?screen=depesza&_scr_depesza_id_depeszy=482748&_tw_DepeszeKlientaTable_0__search_plainfulltext=nowa+ewangelizacja (8 IX 2014).

⁴⁶ Paweł VI, Adhortacja *Evangelii nuntiandi*, 8.12.1975, 21. W podobny sposób uczył Benedykt XVI. W 2012 roku w swoim orędziu na XXVIII Światowe Dni Młodzieży zachęcał młodych słowami: „Myślę, że wiele razy doświadczyliście trudności, by włączyć swych rówieśników w doświadczenie wiary. Często stwierdzaliście, że w wielu młodych ludziach, zwłaszcza na pewnych etapach życia, istnieje pragnienie poznania Chrystusa i życia wartościami Ewangelii, ale towarzyszy temu poczucie nieadekwatności i niezdolności. Co robić? Przede wszystkim wasza bliskość i zwykle świadectwo staną się drogą, którą Bóg będzie mógł dotknąć ich serca. Głoszenie Chrystusa dokonuje się nie tylko przez słowa, ale winno obejmować całe życie i wyrażać się w gestach miłości. Bycie ewangelizatorami rodzi się z miłości, jaką rozlał w nas Chrystus. Nasza miłość musi się zatem coraz bardziej upodabniać do Jego miłości. Tak jak Miłosierny Samarytanin zawsze musimy troszczyć się o tych, których spotykamy, umieć ich wysłuchać, zrozumieć, pomóc, aby przyprować szukać prawdy i sensu życia do domu Boga, którym jest Kościół, gdzie znajdują nadzieję i zbawienie (por. Łk 10, 29-37)” <http://nowaewangelizacja.org/benedykt-xvi-przed-sdm-w-rio-mlodzi-misjonarzami-nowej-ewangelizacji-2/> (8 IX 2014).

⁴⁷ EG 6.

złego ducha». Powołani do oświecania i komunikowania życia, w końcu ulegają fascynacji rzeczami rodzącymi jedynie ciemność i znużenie oraz osłabiającymi dynamizm apostołski⁴⁸. Warto przywołać jeszcze i te słowa: „ewangelizator nie powinien mieć nieustannie grobowej miny. Odzyskajmy i pogłębmy zapał, «słodką i pełną pociechy radość z ewangelizowania, nawet wtedy, kiedy trzeba zasiewać płacząc»⁴⁹.

Źródłem radości jest spotkanie Chrystusa i odkrycie Jego wyzwalającej mocy „od grzechu, od smutku, od wewnętrznej pustki, od izolacji”⁵⁰. W pierwszym zdaniu *Evangelii gaudium* czytamy, że „radość Ewangelii napędza serce i całe życie tych, którzy spotykają się z Jezusem”⁵¹. Ta łączność z Chrystusem rodzi radość, która odnawia się i udziela innym⁵². W niej tkwi najgłębsza motywacja do ewangelizacji, bo „cóż to za miłość, która nie odczuwa potrzeby mówienia o ukochanej istocie, ukazywania jej, starania się, by inni ją poznali?”⁵³. Piękne są słowa Franciszka porównujące nas do amfor, które powinny dawać życiodajną wodę spragnionemu człowiekowi⁵⁴. Katecheta w ten sposób staje się człowiekiem, który niesie w sobie pamięć o Bogu i umie ją rozbudzać w sercach innych⁵⁵.

To wezwanie do odkrywania radości wiary płynącej ze zjednoczenia z Chrystusem jest bardzo cennym pouczeniem, gdyż dzisiejsze katechizowanie nie zawsze zachowuje radosne oblicze. W wielu sytuacjach katecheci nie ukazują wewnętrznej radości płynącej od Chrystusa i często nauczają bez ewangelicznego entuzjazmu. Papież podaje za wzór entuzjazm pierwszych chrześcijan, „którzy byli pełni radości, pełni niezmordowanej odwagi w głoszeniu Słowa oraz zdolni do wielkiej wytrwałości”⁵⁶.

4.3. Cierpliwość w oczekiwaniu na owoce

Podjęciu misji nauczania winna wreszcie towarzyszyć postawa cierpliwości wobec oczekiwania na owoce katechezy. Franciszek poucza, że niektórzy „popadają w acedię, ponieważ nie umieją czekać i chcą panować nad rytmem życia. Dzisiejsze gorączkowe pragnienie osiągnięcia natychmiastowych wyników sprawia, że pracujący w duszpasterstwie nie tolerują łatwo poczucia jakiegoś sprzeciwu, widocznej

---

⁴⁸ EG 83.

⁴⁹ EG 10.

⁵⁰ EG 1.

⁵¹ EG 1.

⁵² EG 2-8.

⁵³ EG 264.

⁵⁴ EG 86.

⁵⁵ Zob. FRANCISZEK, "Homilia podczas Mszy Świętej w czasie Międzynarodowego Kongresu Katechetycznego w Rzymie, 27 IX 2013", w: http://w2.vatican.va/content/francesco/it/homilies/2013/documents/papa-francesco_20130929_giornata-catechisti.html (8 IX 2014).

⁵⁶ EG 263.

porażki, krytyki, krzyża”⁵⁷. Jest to prawdą, gdyż dzisiaj często nie akceptujemy sprzeciwu i innego myślenia. Papież proponuje, aby uczyć się „sztuki towarzyszenia” w rozwoju wiary drugiego człowieka. Należy zachować wobec katechizowanych „zdrowy rytm bliskości”, który jest zarazem pełny szacunku i współczucia⁵⁸. Chodzi o to, aby zachować najbardziej elementarne ludzkie cechy takie jak roztropność, cierpliwość, zdolność zrozumienia, oczekiwania i słuchania. Trzeba umieć uznać, że sytuacja wiary każdego człowieka jest tajemnicą, która wymaga roztropności i delikatności ze strony nauczyciela⁵⁹.

Warto w tym miejscu przywołać bardzo mądre pouczenie kardynała J. Ratzingera na temat pokusy niecierpliwości. Jest to „pokusa dążenia do natychmiastowego, wielkiego sukcesu, pokusa wyścigu do wielkich liczb. To wszakże nie jest metoda Boża. (...) Nowa ewangelizacja nie może być próbą natychmiastowego przyciągnięcia — za pomocą nowych, bardziej wyrafinowanych metod — wielkich mas ludzi, którzy oddalili się od Kościoła (...). Wielkie sprawy zawsze zaczynają się od małego ziarenka, a masowe ruchy są zawsze nietrwałe (...). Inaczej mówiąc: wielkie sprawy mają skromne początki. (...) Stare przysłowie powiada: «Sukces nie jest imieniem Bożym»”⁶⁰.

Należy dać czas na wzrost głoszonego Słowa. Trzeba pamiętać, że wiara człowieka na pierwszym miejscu zależy nie od katechety, ale od Boga. Ewangelizacja jest przede wszystkim dziełem Boga, niezależnie od tego, co możemy odkryć i pojąć⁶¹. Głoszone Słowo Boże ma w sobie potencjał, którego nie możemy przewidzieć. Jest to nasienie, które rośnie, nawet jeśli rolnik śpi (por. Mk 4, 26-29). Należy przyjąć tę nieuchwytną wolność Słowa Bożego, które wymyka się naszym przewidywaniom i łamie nasze schematy⁶². Stąd też potrzeba dziś ewangelizatorów z Duchem, którzy będą pamiętać, że ewangelizacja potrzebuje modlitwy i rodzi się na kolanach⁶³.

---

⁵⁷ EG 82.

⁵⁸ Zob. EG 169. Franciszek mówi o potrzebie „osobistego towarzyszenia procesom wzrostu” (EG 169). Tego rodzaju określenie można uznać za najkrótszą syntezę papieskiej wizji katechezy i wychowania w wierze. Zob. M. STUDENSKI, „Radość Ewangelii. Katecheta czyta *Evangelii Gaudium*”, *Katecheta* 58(2014)2, 79.

⁵⁹ Zob. EG 171-172.

⁶⁰ Zob. J. RATZINGER, „Nowa ewangelizacja”, *L'Osservatore Romano* 22(2001) nr 6, 36.

⁶¹ EG 12.

⁶² Zob. EG 22.

⁶³ Zob. EG 259-283. Bardzo pięknie o potrzebie modlitwy mówił Franciszek podczas Mszy Świętej w Bazylice Watykańskiej z udziałem włoskich seminarzystów, nowicjuszy i nowicjuszek w dniu 7 VII 2013 roku: „Jeden z was, jeden z waszych formatorów, przedwczoraj powiedział mi: *évangéliser on fait à genoux*, ewangelizację prowadzi się na kolanach. Słuchajcie uważnie: «ewangelizację prowadzi się na kolanach». Bądźcie zawsze ludźmi modlitwy! Bez nieustannej relacji z Bogiem misja staje się zawodem. Pracujesz jako kto? Jako krawiec, kucharka, ksiądz, pracujesz jako ksiądz, pracujesz jako siostra zakonna? Nie, to nie jest zawód, to coś innego. Ryzyko popadnięcia w aktywizm, zbytniego polegania na strukturach, jest wciąż obecne. Jeśli spojrzymy na Jezusa, widzimy, że w przeddzień każdej decyzji czy też ważnego wydarzenia udawał się na intensywną i długotrwałą modlitwę. Dbajmy o wymiar kontemplacyjny, także w wirze najbardziej naglących i najcięższych zobowiązań. I im bardziej wasza misja wzywa was do wyruszenia na peryferie

Przykład cierpliwości i wytrwałości w nauczaniu zostawia nam sam Chrystus. Chrystus nigdy nie stał nad człowiekiem i nie czekał na jego natychmiastowe nawrócenie. W Ewangelii widać, że Chrystusowi wcale się nie spieszy. Głosi naukę i wzywa do nawrócenia, natomiast decyzję przyjęcia tej nauki pozostawia człowiekowi. Katecheta powinien czynić dokładnie tak samo. Musi przede wszystkim z mocą i wytrwałością nauczać. Jedyny wpływ, jaki może mieć na owoce swojej pracy, to modlitwa za uczniów. To ona jest środkiem wypraszania łaski wiary i nawrócenia.

Zakończenie

Zarysowana powyżej wizja papieskiej katechezy nie wyczerpuje oczywiście złożonego problemu dzisiejszej ewangelizacji i katechezy. Jest również prawdą, że nie dokonuje ona jakiegóż wielkiej rewolucji w katechetycznej myśli Kościoła. Pojawiają się nowe ewangelizacyjne akcenty, ale jest też wiele prawd, które były już wcześniej sygnalizowane czy podkreślane. Mamy do czynienia z kontynuacją posoborowej refleksji Kościoła nad ewangelizacją rozumianą jako głoszenie Chrystusa słowem i świadectwem życia. Mogliśmy też zauważyć, że papieska wizja katechezy wykazuje podobieństwo z ewangelizacją i katechezą w pierwszych wiekach. Nie sposób też nie zauważyć wpływów papieskiego doświadczenia kościoła latynoamerykańskiego.

Tym jednak, co pozostaje szczególnie istotne, to nasza postawa wobec nauczania Kościoła. Wobec słów Franciszka nie możemy pozostać obojętni. Zarysowany obraz katechezy to tylko wizja, której realizacja zależy od nas. Z pewnością nie jest to zadanie łatwe. Słusznym jest pytanie jak to wszystko realizować w praktyce? Jak skutecznie przekonywać tych, których Kościół nie interesuje, i jak umacniać tych, którzy przeżywają kryzysy w wierze? Pytań zapewne jest więcej i wszystkie pewnie są uzasadnione. Paradoksalnie można powiedzieć, że im więcej jest tych pytań, tym lepiej. Jeśli je stawiamy i szukamy na nie odpowiedzi, to już, w myśl nauczania Franciszka, wchodzimy właśnie na drogę duszpasterskiego nawrócenia. Nie można jednak nie widzieć problemów i mówić, że stare jest lepsze niż nowe. Kościół staje przed nowymi czasami. Należy zachować to, co już jest wypracowane i dobre, ale nie wolno też zamykać się w iluzji nieuzasadnionego optymizmu. Trzeba otwierać się na rzeczy nowe. Jesteśmy wezwani do mądrych przemyśleń i odważnych działań.

Papież zaprasza do refleksji i poszukiwań. Wyraża nadzieję, „że wszystkie wspólnoty znajdą sposób na podjęcie odpowiednich kroków, aby podążać drogą duszpasterskiego i misyjnego nawrócenia, które nie może pozostawić rzeczy w takim stanie, w jakim są. Obecnie nie potrzeba nam «zwyczajnego administrowania». Bądźmy we wszystkich regionach ziemi w «permanentnym stanie misji»”⁶⁴.

---

egzystencjalne, niech wasze serce będzie tym bardziej zjednoczone z Sercem Chrystusa, pełnym miłosierdzia i miłości. Na tym polega sekret owocności duszpasterskiej, owocności ucznia Pana!”. Zob. http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/homilies/2013/documents/papa-francesco_20130707_omelia-seminaristi-novizie.html (8 IX 2014).

⁶⁴ EG 25.

CATECHESIS IN THE TEACHING OF POPE FRANCIS

Summary

This article is an attempt to present the vision of catechesis which emerges from Pope Francis' teaching. The reflection is based on the assumption that papal teaching contains plenty of inspiring ideas useful for today's catechetical formation of faith. The Author underlines the need to focus on catechesis with a new approach which means to pass from the traditional pastoral ministry to the missionary ministry. The following topics make up the content and methods of catechesis: kerygma, personal encounter with Jesus Christ, mystagogy, *via pulchritudinis*, moral and social issues, testimony of the faith in life, evangelization with joy, and patience in waiting for fruits.